

ONTWERP

PROGRAMMERINGSDOCUMENT

Economie, Kennis en Talentontwikkeling 2021-2023

1. INLEIDING

Brabant toekomstbehendig: naar een wendbare en duurzame economie voor alle Brabanders.

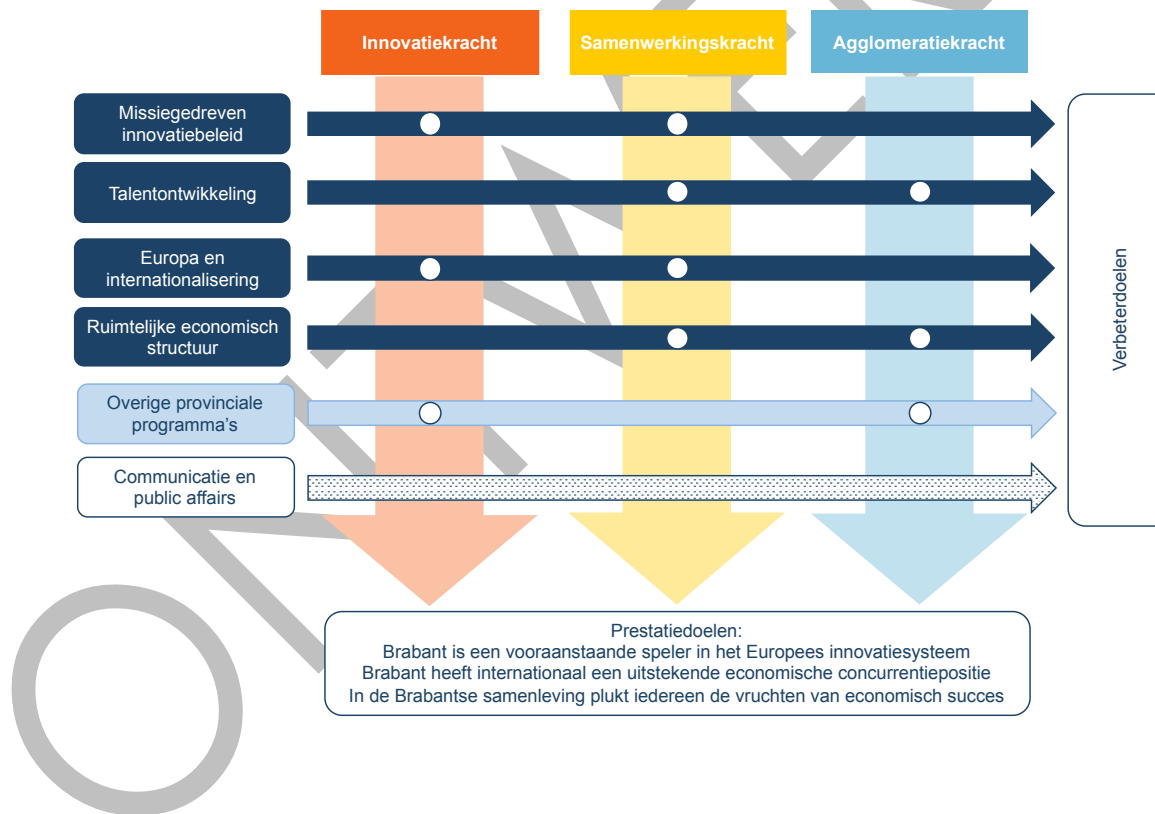
Een goed draaiende innovatieve economie is een belangrijke voorwaarde om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van leven, die we in Brabant nu kennen, ook voor de toekomst geborgd is. Het bedrijfsleven creëert een groot deel van de banen in Brabant en levert producten en diensten die het leven prettiger en makkelijker maken. In het Bestuursakkoord 2020-2023 zet het provinciebestuur met die reden in op het verder versterken van de economie van Brabant. In het najaar van 2020 heeft PS het Beleidskader Economie 2030 vastgesteld, waarin de provincie koers zet richting 2030. Met dit kader hebben we de ambitie om onze internationaal concurrerende, duurzame en innovatieve economie verder te versterken. Hiermee ontwikkelen we een economie die ook op lange termijn brede welvaart voor alle Brabanders garandeert. De economie van morgen moet zorgen voor meer productiviteit, maar moet ook bijdragen aan de maatschappelijke opgaven waarvoor we gesteld staan, zoals klimaatverandering, gezonde leefomgeving, voedselveiligheid en inclusiviteit. Dat noemen we een *toekomstbehendig* Brabant.

Een toekomstbehendige economie is wendbaar en veerkrachtig. Om dat te bereiken volgen we een aantal ontwikkelsporen. Deze ontwikkelsporen richten zich op het stuwende gedeelte van de Brabantse economie, als groeimotor voor de gehele economie. Deze stuwende bedrijfsactiviteiten halen immers inkomsten naar Brabant door export van producten en diensten. Zij zijn de groeimotor voor andere bedrijven in de omgeving, maar hebben ook te maken met hevige internationale concurrentie. Het vraagt dus inzet en alertheid om deze activiteiten in Brabant te behouden en versterken. Daarnaast is het nodig om tempo te maken met het digitaliseren en verduurzamen van alle onderdelen van de Brabantse economie. Met het Actieplan Arbeidsmarkt: Talent voor de Kenniseconomie van Morgen zetten we stevig in op talentontwikkeling in de volle breedte van de economie. We willen internationaal toptalent aantrekken, maar ook vakmanschap in de breedte stimuleren. We versterken de kennisbasis van Brabant en borgen dat deze kennis ook voor Brabant gaat werken. Ons MKB moet aan de slag kunnen gaan met de kennis die aanwezig is bij onze kennisinstellingen en vice versa. We hebben in Brabant diverse ecosystemen waarin regionale netwerken van bedrijven, kennis en overheid samen werken aan kennis en innovatie. Deze ecosystemen moeten de kans krijgen zich door te ontwikkelen en nog beter met elkaar te verbinden. Hiertoe stimuleren we een ruimtelijke economische structuur, met kwalitatief sterke campussen en bedrijventerreinen, goede verbindingen en een fijne leefomgeving. Tot slot versterken we bij het uitwerken van deze opgaven, de samenwerking met het Rijk, de EU en vergelijkbare ecosystemen in het buitenland.

Uitvoering Beleidskader Economie

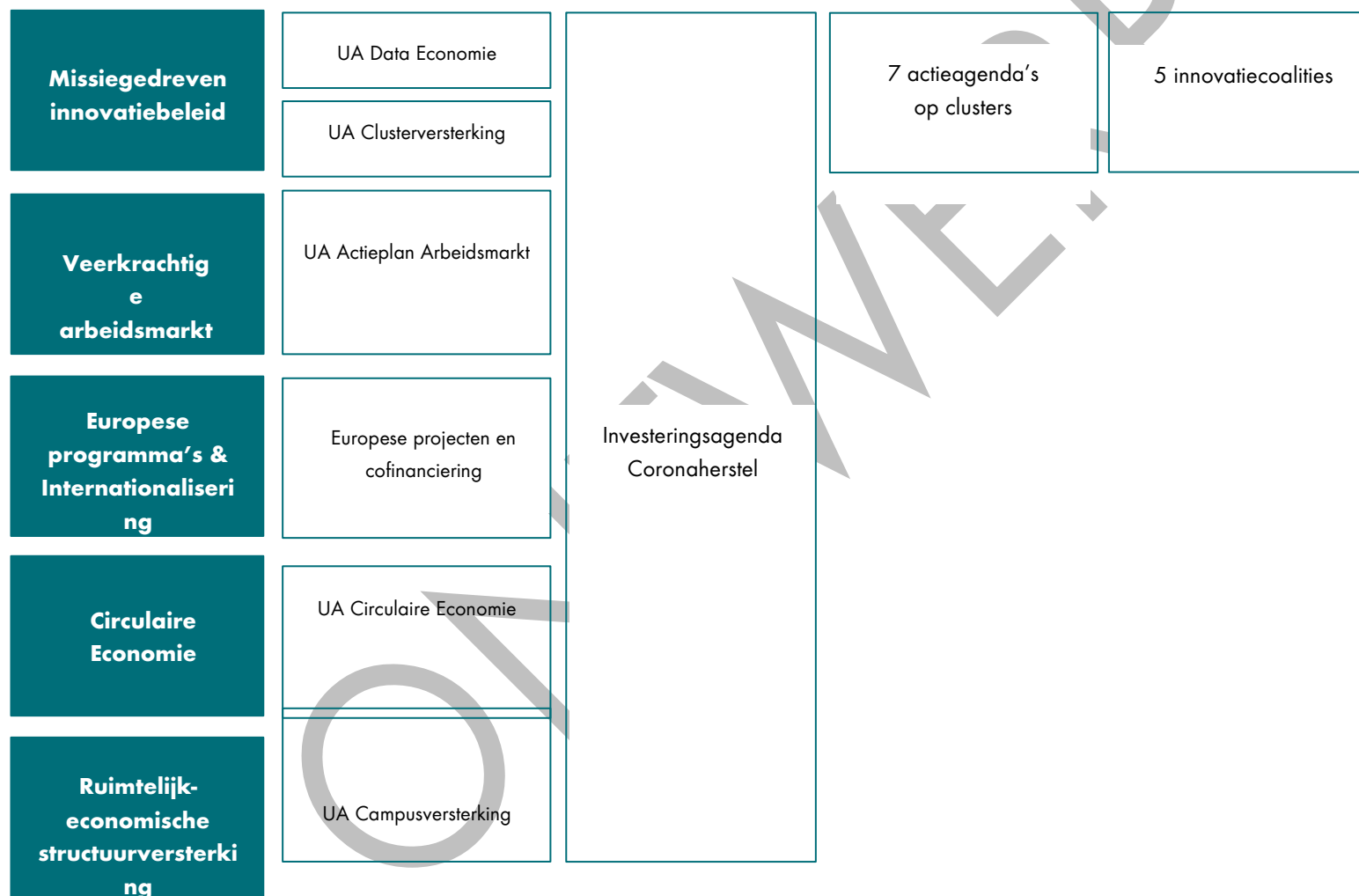
Inmiddels wordt hard gewerkt aan de uitvoering van het beleidskader, onder meer aan een viertal nieuwe uitvoeringsagenda's: data-economie, circulaire economie, toekomstbehendige clusters & versterking triple helixsamenwerking en doorontwikkeling campussen, science parks & stedelijke innovatiedistricten (de vijfde agenda 'Actieplan Talent voor de kenniseconomie van morgen' is al in een eerder stadium ontwikkeld). Deze agenda's brengen in beeld welke activiteiten we gaan opstarten, welke prestaties we daarbij voor ogen hebben, met wie we daarbinnen gaan samenwerken en welke financiële inzet we voorzien. Dit

programmeringsdocument heeft als doel jaarlijks inzicht te geven in de voortgang van de realisatie van opgaven, in de bereikte resultaten en in de besteding van de middelen. In de uitvoeringsagenda's zullen we aangeven welk deel van het budget we per jaar denken weg te zetten en om die reden vanuit de reserve van het Programma Economie, kennis en talentontwikkeling (EKT) overbrengen naar de begroting. Op deze manier wordt gekozen voor een benadering van realistisch ramen en uitvoeren. Het programmeringsdocument volgt de ordening die het Beleidskader Economie 2030 aanbrengt in de aanpak van de opgaven. De 4 opgaven staan daarbij centraal: het missiegedreven innovatiebeleid, een veerkrachtige arbeidsmarkt, Europa/internationalisering en een sterke ruimtelijk-economische structuur. Vanuit die opgaven wordt gewerkt aan de uitvoeringsagenda's.

2. PRODUCTEN PROGRAMMA EKT

De volgende producten worden binnen het Programma Economie, kennis en talentontwikkeling opgeleverd, waarbij nadrukkelijk verbindingen worden gelegd met andere programma's en opgaven.

3. BESCHIKBARE MIDDELEN 2020-2023

	In begroting	Reserve Totaal	
• Structurele middelen	89		89
• IA 2 ^e /3 ^e tr.	22	12	34
• Europese progr. (excl. EFRO)	11	19	30
• Beleidskader/bestuurperiode	69	69	
• Totaal	124	100	224 mln

Met een deel van de structurele middelen (ruim 22 miljoen euro per jaar) wordt een groot deel van de infrastructuur op economisch terrein ondersteund. Het gaat dan om de exploitatie van de BOM, Braventure, de ondersteuning van arbeidsmarktregio's, de MIT-regeling, de Innovatie en kennisregeling. Per organisatie maken we afspraken over de prestatie die zij leveren, en we volgen via reguliere monitoring of deze gerealiseerd worden.

Binnen dit programmeringsdocument richten we ons met name op de incidentele middelen uit de vorige bestuursperiode en de middelen uit de huidige bestuursperiode die in reserve zijn gezet met het instemmen van het Beleidskader Economie. Structurele middelen, middelen uit de derde tranche van de investeringsagenda en Europese middelen zullen via de reguliere S&V-cyclus worden geëxpliciteerd en verantwoord.

Vanuit de vorige bestuursperiode is nog € 12 mln. beschikbaar in reserve Economische Structuurversterking 3^e tr. en € 19 mln. in reserve cofinanciering Europese Programma's voor de afwikkeling van vorige bestuursakkoord en Europees Programma 2014-2020. Voor de nieuwe economieopgaven om een duurzame toekomstbehoudende economie te kunnen realiseren is middels het beleidskader Economie 2030 € 69 mln. beschikbaar gesteld. De grootste inzet van middelen wordt vermoedelijk gepleegd in 2022. Voor de vier Uitvoeringsagenda's staan we indicatief de volgende verdeling over de komende jaren voor:

	2021	2022	2023
UA Data economie	€7.000.000	€8.000.000	€4.000.000
UA Circulaire economie	€2.000.000	€4.000.000	€2.000.000
UA Clusterversterking	€1.000.000	€5.000.000	€4.000.000
UA Campusversterking	€1.000.000	€5.000.000	€4.000.000
Europese cofinanciering	€5.000.000	€12.000.000	€6.000.000

[NB. Bovenstaande bedragen zijn indicatief om een beeld te geven hoe er verantwoord gaat worden; de werkelijke verdeling zal blijken uit de uitvoeringsagenda's en het eerste programmeringsdocument in de zomer van 2021]

4. OPGAVEN

Koppeling met KPI's

Per opgave wordt geschetst welke activiteiten we voor ogen hebben en op welke wijze deze activiteiten bijdragen aan beoogde doelstellingen van het Beleidskader Economie. Tegelijk schetsen we per opgave welke output doelstellingen de activiteiten, die de provincie mede aanjaagt, opleveren. Deze hebben we zoveel als mogelijk concreet/meetbaar gemaakt. Tot slot hebben we inputindicatoren opgenomen, waarbij duidelijk is welke inzet (capaciteit, middelen en activiteiten) wij gaan plegen.

Koppeling met geld

Per opgave geven we een indicatie van de middelen die we vanuit de reserve EKT willen inzetten op deze opgave. Het gaat hier nadrukkelijk om een prognose. We bepalen vanuit de ambitie die we formuleren (de gewenste output) welke inspanningen daarvoor nodig zijn. We zijn niettemin bij de realisatie – vrijwel op alle activiteiten – wel afhankelijk van de inbreng/inzet van partners.

4.1 Missiegedreven innovatie

Wat willen we bereiken?

Belangrijke schakel in sterke kennis- en innovatiesystemen is de beschikbaarheid van sleuteltechnologieën en de toepassing daarvan in concrete producten en diensten. We zijn hier als Noord-Brabant sterk in, maar stellen ook vast dat er nog leemtes zijn. Ecosystemen zijn nog niet overal compleet, ook moet de samenhang en samenwerking tussen de verschillende clusters Brabantbreed sterker worden. We gaan met het bedrijfsleven, overheden en onze samenwerkingspartners in gesprek om deze leemtes op te vullen en crossovers aan te gaan. Dit doen we zowel binnen systemen (bijvoorbeeld Hightech Systemen & Materialen (HTSM), Life sciences, Maintenance) als tussen systemen (bijvoorbeeld tussen HTSM en Agrofood). Op deze manier borgen we dat het verdienvermogen van morgen steviger bediend wordt, én het stuwende deel van de economie maximaal ondersteund wordt.

(Outcome-)Indicatoren:

- *Handhaving van Brabantse positie op de RIS- en RCI-ranglijsten*
 - RIS is de Regional Innovation Scoreboard van Europese Commissie. Dit is een gerenommeerde lijst van de meest innovatieve regio's in Europa (250 regio's in totaal). De huidige innovatiepositie (plek 24 in 2019) hebben we vooral te danken aan het aantal patenten en publiek-private copublicaties
 - RCI is de Regional Competitiveness Index, eveneens van de Europese Commissie. Deze index meet het concurrentievermogen van alle Europese regio's, bijvoorbeeld op gebied van infrastructuur en opleidingen. Wij scoren hoog in Brabant op opleidingsniveau en technologisch niveau. Huidige positie: 20 (2019)
- *% toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar .*
 - Het BRP groeit in 2021 (t.o.v. 2020).

Wat gaan we daarvoor doen?

1 Een impuls in digitalisering.

Dataficering is een mondiale trend die gaat over het verkrijgen van digitale data en het vertalen van deze data in informatie en daarmee het bieden van toegevoegde waarde. We streven ernaar als regio de economische kansen van digitalisering optimaal en op een verantwoorde manier te benutten. Het gaat dan om meer data-verbondenheid, nieuwe bedrijvigheid en de ontwikkeling van digitale vaardigheden voor het MKB. Met dit doel en om te borgen dat we Brabant goed aansluiten op een nationale AI-coalitie richten we een Brabant-brede dataraad in en stellen we een Actieplan Dataeconomie 2021-2023 op.

Indicator:

- *Datamaturiteit van MKB in Brabantse topsectoren omhoog naar gemiddeld 3,5 (gemiddeld 2,5 in 2018 op schaal van 1 tot 5)*

Overige wordt nader ingevuld in de uitvoeringsagenda's.

4.2 Veerkrachtige arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

We ondersteunen partners in het aantrekken en behouden van voldoende talent voor de innovatie-opgaven van de toekomst, zoals vastgelegd in het Actieplan Arbeidsmarkt: Talent voor de Kenniseconomie van Morgen. We brengen arbeidsmarktregio's in positie om de weerbaarheid van werknemers te vergroten, vooral nu de coronacrisis onze economie hard raakt. We geven een extra impuls aan de aansluiting van onderwijs op onze prioritaire ecosystemen. We willen kennis voor Brabant laten werken. Daartoe richten we een Brabant Pact 2.0 in en gaan werken met de benadering van het Leven Lang Ontwikkelen. We werken daarbij samen met alle aanbieders van opleidingen in Brabant om de huidige infrastructuur meer robuust te maken. We overleggen met het Rijk om de bestaande scholingsfondsen - die nu gekoppeld zijn aan de verschillende sectoren - beter en slimmer te benutten, ook tussen sectoren. We maken ruimte voor nieuwe initiatieven zoals het hybride docentschap en de ontwikkelingen bij vak- en techniekroutes.

(Outcome-)Indicatoren:

- *Spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt*
De spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt geeft de verhouding aan tussen het aantal vacatures en het aantal kortdurend werklozen. De indicator vergelijkt dus de actuele vraag naar personeel ten opzichte van het actueel beschikbaar aanbod. In het eerste kwartaal (Q1) 2020 was de gemiddelde spanningsindicator onder de vijf Brabantse arbeidsmarktregio's 1,51 (zie <https://www.arbeidsmarkt cijfers.nl/Report/2>). Om tot een evenwichtige arbeidsmarkt te komen zou de spanningsindicator voor alle sectoren tenminste lager moeten worden dan deze in Q1 2020 was met als optimale eindwaarde 1,0.
- *% bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid)*

De bruto arbeidsparticipatie wordt gemeten ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15-75 jaar. In Q1 van 2020 was er een bruto arbeidsparticipatie van 71,3%. (zie <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82309NED/table?ts=1594368184860>) Omdat de coronacrisis een hevig negatief effect heeft gehad op de bruto arbeidsparticipatie is het streven om deze op het niveau van Q1 2020 te krijgen.

- *Scholingsindicator*

We ontwikkelen een scholingsdashboard waar de cijfers van mbo, HBO en WO specifiek per sector worden gemonitord. Met het scholingsdashboard maken we het aantal studenten per onderniveau per sector inzichtelijk. Het dashboard zal in de loop van Q1 2021 worden geïmplementeerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

1 Aantrekken van nationaal en internationaal talent.

Met de inzet op:

- Het voorkomen van Braindrain door Brabant te 'branden' als *'place to be'* om te werken, wonen en leven.
- Het beter zichtbaar maken van het MKB voor hoger opgeleid (internationaal) talent.
- Het versterken van de connecties tussen talent, werkveld en onderwijsinstellingen in campussen. In elke grote Brabantse stad ontwikkelen we een broedplaats voor talent.

2 Behouden van het aanwezige talent.

Met de inzet op:

- Het vergroten van de bekendheid en zichtbaarheid van het mkb voor talent en vice versa.
- 'Branding' van Brabant als 'place to be'.

3 Goed benutten van het Brabantse arbeidspotentieel

Met de inzet op:

- Het vergroten van de participatie en productiviteit en daarmee de concurrentiekracht te versterken. Daarmee streven we naar bruto arbeidsparticipatie van 75% (is momenteel 71,3%).

4 Ontwikkelen talent

Er voor zorgen dat elk talent, Brabantse studenten en werknemers, zich op elk moment in hun werkende leven verder ontwikkelen.

Met de inzet op:

- Toekomstgericht en flexibel opleiden van talent.
- Brabant als voorloper van een Leven Lang Ontwikkelen. Met partners uit het Pact streven we naar om- en bijscholen van 20.000 Brabanders.

Indicator:

- *We ontwikkelen een arbeidsmarktdashboard waar de activiteiten die uit de actielijnen voortkomen in worden gemonitord.*

4.3 Europese en internationale samenwerking

Wat willen we bereiken?

Brabantse bedrijven en kennisinstellingen hebben veel baat bij de internationale oriëntatie van de provincie. We helpen hen om krachtige allianties te smeden met innovatieve bedrijven en kennisinstellingen in andere (Europese) regio's en samen te werken met de Europese instellingen. We werken aan acquisitie van hoogwaardige bedrijven die onze clusters versterken, het bevorderen van onze export, het werven van internationaal talent en internationale innovatiesamenwerking. Het achterliggende doel van internationale samenwerking is dat onze economie beter functioneert en de export toeneemt. De economische samenwerking binnen Europa wordt daarbij steeds relevanter voor het Brabantse verdienvermogen en vorming van economische ecosystemen en clusters.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nog nader in te vullen

4.4 Ruimtelijk-economische structuurversterking

Wat willen we bereiken?

De kwaliteit van de woon- en leefomgeving, de ruimtelijk-economische structuur, is cruciaal voor de concurrentiekracht van Brabant. Als middenbestuur overzien we de ruimtelijk-economische structuur waarin Brabant als een stedelijke agglomeratie met meerdere kernen kan functioneren en waarin alle vier de subregio's deelnemen. Wij stemmen ontwikkelingen op elkaar af door de specifieke Brabantse kwaliteiten te versterken in de wisselwerking tussen stad en land. We werken daarbij samen met de steden, en opereren daarbij als partner in gebiedsontwikkelingen.

(Outcome-)Indicator:

- *Provincie Noord-Brabant scoort gemiddeld op de Brede Welvaartsindicator (BWI in 2017).*

Wat gaan we daarvoor doen?

Wordt nader ingevuld in de uitvoeringsagenda's.

5. VOORBEELDUITWERKING UITVOERINGSAGENDA DATA-ECONOMIE

De uitvoeringsagenda Data Economie kent verschillende actielijnen met eigen KPI's, waaronder:

1. Data innovatie aanjagen
2. Verhogen datamaturiteit

Ad 1. Data innovatie aanjagen

- **Data icoonprojecten**

Doel:

Met enkele uitdagende, grensverleggende toepassingsgerichte dataprojecten de kansen van big data optimaal inzetten ten behoeve van de maatschappelijke transitie van deze tijd. Deze icoonprojecten dragen bij aan de digitale transformatie van onze topsectoren en helpen mee om Brabant als Smart Data Region op de kaart te zetten.

Wat doen we daarvoor:

We dagen onze partners uit om samen met ons samenwerkingen rondom data in de Brabantse topsectoren te vormen en tot maatschappelijk verantwoorde innovatie met data voor onze maatschappelijke opgaven te komen.

Stand van zaken resultaten/KPI's:

- 5 icoonprojecten met Europese cofinanciering

Er heeft nog geen besluitvorming over icoonprojecten plaatsgevonden. Voor 3 projecten zijn de uitwerkingen vergevorderd en gaan vernieuwende datasamenwerkingen ontstaan. Beoogde partners zijn o.a. (PM).

Inzet middelen:

Voor cofinanciering van icoonprojecten op het gebied van data economie heeft de provincie €PM mln beschikbaar. Deze middelen zijn nog niet ingezet omdat 2021 in het teken staat van opwerking van de icoonprojecten.

- **Data business**

Doel:

Om de ontwikkeling van de datasector te versterken willen we nieuwe databedrijvigheid stimuleren. We richten ons op starters, én op het gevestigde MKB, die voor een data gedreven businessmodel kiezen, om zo het aantal databedrijven in Brabant te laten stijgen.

Wat doen we daarvoor:

Er wordt vanuit Braventure een programma opgezet voor datastarters, gericht op het valideren van data business concepten (Data Validation Labs). Door de BOM en JADS worden programma's voor de gevestigde MKB opgezet, gericht op het neerzetten van een nieuw Data bedrijf (Data Acceleratie programma) of gericht op het omschakelen naar een volledig nieuw data gedreven business model (Data Readiness programma).

Stand van zaken resultaten/KPI's:

KPI: 110 data startups en scale ups

Stand van zaken: Tot op heden (Q3 2021) zijn 30 startups en scale ups ondersteund. Het programma van de Braventure voldoet aan een behoefte.

KPI: 45 bestaande bedrijven binnen het MKB die de overstap maken naar een nieuw, data gedreven, businessmodel

Stand van zaken: 10 bedrijven hebben zich inmiddels (stand per 1 september 2021) aangemeld voor het Data Readinessprogramma

Inzet middelen:

Voor ondersteuning Intermediaire organisaties draagt de Provincie €PM miljoen bij. Dit gebeurt middels jaarlijkse bevoorschotting afhankelijk van behaalde resultaten en ligt op schema. Deze KPI's maken onderdeel uit van de subsidievoorwaarden.

Ad 2: Verhogen datamaturiteit

- **Data competentie**

Doel:

Technologische ontwikkelingen en de beschikbaarheid van grote hoeveelheden data zorgen voor nieuwe kansen en bedreigingen voor het Brabantse MKB. Bedrijven die in staat zijn om in te spelen op die ontwikkelingen kunnen hun bestaande positie behouden en uitbouwen. Maar om daartoe in staat te zijn moet Brabant 'datamatuur' zijn. We zetten in op groei van de datamaturiteit binnen de Brabantse topsectoren richting het gewenste 4.0 niveau uit het datamaturiteitsmodel van JADS.

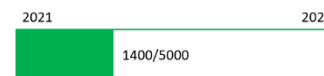
Wat doen we daarvoor:

In elke Brabantse regio zijn plannen ontwikkeld en deels al in uitvoering om MKB-ondernemers datacompetenter te maken. We verbinden en versterken deze initiatieven, en verbreden daarmee de aanpak die her en der al praktijk is, zodat er in elke fase een passend instrument kan worden ingezet.

Stand van zaken resultaten/KPI's:

KPI: 5.000 bedrijven binnen het MKB zijn bereikt via (online) bijeenkomsten.

Stand van zaken: Tot op heden (2021) zijn 1.400 van de 5.000 MKB bedrijven bereikt.

KPI: De gemiddelde datamaturiteit van de MKB-bedrijven in de Brabantse topsectoren is gestegen van 2,5 richting niveau 4.

Stand van zaken: In 2021 is de gemiddelde datamaturiteit gestegen van 2,5 naar 2,7.

Om in 2024 op niveau 4 te geraken is nog de nodige inzet benodigd.

NB: Onderzoek naar datamaturiteit is voorzien in 2021 en in 2024.

Inzet middelen:

Subsidies zijn verleend aan (PM) om deze doelstelling te realiseren. Deze KPI's zijn opgenomen in de subsidievoorwaarden. Subsidieverstrekking gebeurt middels jaarlijkse bevoorschotting afhankelijk van behaalde resultaten.

- **Data delen**

Doel: Optimale open digitale connectiviteit en digitale weerbaarheid.

Wat doen we daarvoor/Resultaten

KPI: Inzicht in uitrol glasvezel m.b.v. Brabantse Breedbandmonitor

Stand van zaken: inmiddels is de beschikbaarheid van glasvezel gegroeid naar 75% (Q3 2021)

KPI: Realisatie BrabantRing

Stand van zaken: BFX Brabant is opgericht, de B5-steden zijn naar verwachting allen aangesloten voor 1-1-2022. Een deel van de financiering komt vanuit ReactEU via de Corona Investeringsagenda i.p.v. uit onze eigen middelen.

KPI: Twee uitgewerkte businesscases voor maatschappelijke toepassingen van de BrabantRing

Stand van zaken: Voor Zorg en voor Hybride onderwijs zijn beide consortia gevormd waarin aan businesscases wordt gewerkt.

KPI: Verkenning cybersecurity

Stand van zaken: Verkenning is nagenoeg afgerond.

Inzet middelen:

PM.

- **Data talent**

Doel: De data-economie vraagt om hoogwaardige kennis en om gekwalificeerde data-werkers. Met deze actielijn bevorderen we de aanwas van data-professionals. En zorgen we ervoor dat er een leercultuur ontstaat zodat werknemers in het MKB ruim voldoende skills (kennis en vaardigheden) hebben die voortdurend goed aan blijven sluiten bij de in het MKB benodigde data-gedreven werkzaamheden.

Wat doen we daarvoor/resultaten

KPI: 4.000 data-professionals opgeleid in nieuwe leerlijnen of via om-, na-, en bijscholing

Stand van zaken: per 1/9/ 2021 starten 875 studenten in Brabant een data-opleiding.

KPI: 4 digitale werkplaatsen (MKB-datalabs)

Stand van zaken: 3 werkplaatsen zijn gestart met cofinanciering van de provincie (naast ROM's, EZK en enkele gemeenten). Alleen in de regio (PM) is nog geen initiatief op dit vlak gestart.

Inzet middelen:

Voor verhoging datamaturiteit van Brabant is €PM begroot.

Hiervan is €1,5 mln bestemd voor cofinanciering van de European Digital Innovation Hub (EDIH) waarvoor de Europese Commissie onlangs heeft besloten om €3 mln bij te dragen.

Voor realisatie BrabantRing is financiering vanuit EU React gebruikt (€ pm) via de Corona investeringsagenda zodat eigen middelen nog niet zijn aangewend hiervoor.

Overig:

Voor communicatie, consortiumvorming, monitoring, ondersteuning Brabantse Adviesraad Data Economie e.d. loopt uitputting van gereserveerd budget volgens planning.